

Volkomenheden

“**W**at een negatief gedoe toch allemaal met die onvolkomenheden!

Geef mij nou eens een voorbeeld van een aantal terreinen waarop dit ministerie het wel goed doet! Denk ook eens in termen van ‘volkomenheden’: er gaat toch veel wel goed?!” Zo, dat was eruit. Het was een mooi moment op een overigens regenachtige vrijdagochtend. De leden van het ministeriële auditcomité waren bijeen. Op de agenda: het jaarlijkse rapport bij het jaarverslag van de Algemene Rekenkamer. Geen hoogtepunt voor menigeen. Zeker niet als het aantal onvolkomenheden ook nog eens stijgt. Terwijl het ministerie juist zoveel geïnvesteerd heeft in het verbeteren van bedrijfsvoering en beheer.

Het is een mooi woord: volkomenheden. De tekstverwerker kent het niet. De verzuchting is, meen ik, ook begrijpelijk. Zeker als een controleur langere tijd bij een organisatie over de vloer komt, zou het aardig zijn ook eens een complimentje uit te delen. Zo van: goed gedaan! Beter dan vorig jaar. Of: dan de andere departementen. Of: dan uw collega’s in het buitenland. Soms gebeurt het ook wel, dat er een pluim wordt uitgedeeld. Zeker als er inderdaad een significante verbetering is opgetreden. Maar er is vaak een ‘mits’ of een ‘maar’ die erop volgt: Pas op dat het niet terugvalt! Blijvende aandacht is geboden! Veel woorden maken wij, controleurs, er doorgaans niet aan vuil. Niet voor niets hanteren we vaak het beginsel van een ‘uitzonderingsrapportage’: alleen slecht nieuws is het vermelden waard.

Het benadrukken van het positieve past ook niet goed bij de risicoanalyse die auditors, controllers of inspecteurs uitvoeren. Die is – het woord zegt het al – toch vooral geënt op risico’s: zaken die niet goed gaan. Of niet goed

zouden kunnen gaan. We werken nu eenmaal niet op basis van ‘succesanalyse’. Weer zo’n woord dat niet bestaat trouwens.

De verleiding is groot om het maar toe te geven: de wereld van audit en control wordt bevolkt door deficiëntiedenkers. We denken in termen van tekorten en gebreken. Onze aandacht gaat vooral uit naar zaken die niet aan de gestelde eisen voldoen. Fouten, onzekerheden, onvolkomenheden. Hmm... we geven het niet graag toe, maar we vinden het heerlijk! Deel maar uit die gele en rode kaarten, fluit maar af! Ooit een scheidsrechter een groene kaart zien uitdelen voor een mooie actie of een sportief gebaar? Daarbij komt dat internationale regels en afspraken vragen om een scheiding tussen controleren en adviseren.

En toch... laten we de handschoen eens oppakken. Door ook eens de goede praktijken in het zonnetje te zetten. Door organisaties te verwijzen naar elkaar, als er van successen geleerd kan worden. In sommige van onze achtergrondstudies doen we het al, maar het kan beter. Want zoals elke psycholoog je kan vertellen: positief denken, het helpt. Ik zie het al voor me: op de vierde woensdag van mei, een week na Verantwoordingsdag, vieren we successen. Zou dat niet mooi zijn?

.....

Auteur

Peter van der Knaap is directeur EU en doelmatigheidsonderzoek bij de Algemene Rekenkamer. Hij schreef deze column op persoonlijke titel.

